

розвиток і вдосконалення національного екологічного законодавства, присутнім є також і зворотній вплив.

Література:

1.Гвоздик П.О. Міжнародні договори у системі джерел екологічного права України. – Міжнародне право навколишнього середовища: стан та перспективи розвитку. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. – К.: ТОВ "Видавництво географічної літератури "Обрії", 2010. – 213 с.

2.Екологічне право України. Академічний курс: Підручник. – Друге видання / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – К.: ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2008. – 720 с.

3.Міжнародне право / Матіас Гердеген / Пер. з німецької. – К.: «К.І.С.», 2011. – 516 с.

4.Опришко В.Ф. Гармонізація законодавства України з міжнародним правом – важлива умова ефективності міжнародного співробітництва. / Законодавство України та міжнародне право (проблеми гармонізації). – К.: 1998.

5.Шемшученко Ю.С. Проблеми ефективності екологічного законодавства України. – Часопис Київського університету права, 2003/1.

Кравець Н.В.

пошукувач кафедри земельного та аграрного права

Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»

ЩОДО МІСЦЯ ПРИНЦИПУ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА У СИСТЕМІ ПРИНЦИПІВ АГРАРНОГО ПРАВА

Починаючи дослідження питання екологізації аграрного виробництва в системі принципів аграрного права, слід зазначити, що останнім часом у аграрно-правовій науці значного розповсюдження зазнали дослідження галузевих, аграрно-правових принципів, а також принципів правового регулювання певних видів аграрних відносин, зокрема, у сфері насінництва, цукробуряківництва, забезпечення продовольчої безпеки, охорони праці у сільському господарстві, соціального розвитку села тощо. Дану тенденцію слід вважати позитивною, оскільки це сприяє формуванню цілісної картини уявлень про механізм правового регулювання аграрних відносин в цілому. Важливим при цьому є той факт, що дослідники акцентують свою увагу на екологічному аспекті забезпечення безпеки у процесі сільськогосподарської виробничої діяльності, зокрема і щодо здоров'я людини, і щодо охорони навколишнього природного середовища.

На нашу думку, під принципами аграрного права слід розуміти основні, висхідні, керівні положення-вимоги законодавства, які визначають сутність та спрямованість механізму правового регулювання аграрних відносин. За сучасних умов система принципів аграрного права має чотириланкову (чотирирівневу) структуру і включає в себе загальноправові принципи (законність, рівність учасників аграрних відносин, демократизм та ін.), міжгалузеві принципи, галузеві (спеціальні) принципи аграрного права та принципи окремих аграрно-правових інститутів.

На сьогодні, як вбачається, особливої актуальності набувають такі галузеві (спеціальні) принципи аграрного права, як: 1) принцип пріоритетності сільського господарства у системі інших галузей економіки України; 2) принцип забезпечення продовольчої безпеки держави; 3) принцип свободи аграрного підприємництва; 4) принцип урахування особливостей аграрного виробництва в процесі правового регулювання аграрних відносин; 5) принцип державного аграрного протекціонізму; 6) принцип забезпечення розвитку сільських територій та соціального розвитку села; 7) принцип екологізації аграрного виробництва.

Виділення останнього принципу є цілком обґрунтованим з огляду на реалії сьогодення, а також приписи чинного законодавства України й вимоги міжнародного та Європейського права. Саме вказаний принцип у сучасних умовах має визначальну важливість для

регулювання аграрних відносин. Проблема охорони і збереження навколишнього природного середовища у процесі господарської діяльності виробників сільськогосподарської продукції завжди стояла гостро. Адже, основним засобом аграрного виробництва є земельні ділянки сільськогосподарського призначення, а також інші природні ресурси (водні, лісові). Особливої актуальності це питання набуває сьогодні, що зумовлюється такими чинниками, як: триваюча екологічна криза на нашій планеті, коли навколишнє природне середовище зазнає величезного техногенного навантаження від діяльності людини; широке застосування у процесі аграрного виробництва різноманітних хімічних речовин (добрив, пестицидів, агрохімікатів у рослинництві, стимуляторів росту, гормонів, антибіотиків у тваринництві тощо); використання при виробництві сільськогосподарської продукції генетично-модифікованих організмів. Також це пов'язано з необхідністю забезпечення продовольчої безпеки нашої держави, що передбачає забезпечення населення держави необхідною кількістю продовольства, за умови належної якості цього продовольства. І лише така галузь національної економіки як сільське господарство здатна забезпечити продовольчу безпеку нашої держави, оскільки здебільшого продукція сільського господарства – це продукти харчування, продовольство та сировина для їх виробництва. Отже, проблема екологізації аграрного виробництва є вкрай актуальною.

Останнім часом державою розпочато здійснення екологічної політики у сільському господарстві, прийнято деякі нормативно-правові акти. Правову основу регулювання відносин у сфері екологізації аграрного виробництва становить ст.ст. 3 і 16 Конституції України [1, 1996. – № 30. – Ст. 141]. Подальшого розвитку та деталізації ці конституційні положення набувають у Законі України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року» [1, 2011. – № 26. – Ст. 218]. Відповідно до розділу 1 даного Закону наша держава має забезпечити інтеграцію екологічної політики до галузевих політик (в тому числі до державної аграрної політики) та екологізацію господарської діяльності. Закон України «Про основні засади державної аграрної політики на період до 2015 року» [1, 2006. – № 1. – Ст. 17] у ст. 4 до основних напрямків підвищення ефективності діяльності суб'єктів аграрного сектору відносить сприяння впровадженню ресурсозберігаючих, безпечних та екологічно чистих технологій виробництва сільськогосподарської продукції та продовольства.

Враховуючи викладене, є всі підстави стверджувати, що принцип екологізації аграрного виробництва на сьогодні отримав законодавче закріплення та виступає одним з основних та найактуальніших галузевих принципів аграрного права.

Використані джерела: Відомості Верховної Ради України.